

До

**Членовете на научното жури за провеждане на конкурс
за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ”,
професионално направление 3.6 Право, Административно право и
административен процес**

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. ю. н. Цветан Георгиев Сивков

Юридически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски”
с последна хабилитация 3.6. Право (Административно право и
административен процес)

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на
академичната длъжност „доцент” за нуждите на ЮЗУ „Неофит Рилски“,
обявен в ДВ, бр.100 от 15.12.2017г., професионално направление: 3.6.

Право (Административно право и административен процес)

с единствен кандидат гл. ас. д-р Маргарита Чешмеджиева, преподавател в
ЮЗУ

От няколко години наблюдавам творчеството на гл. ас. д-р Маргарита Чешмеджиева. От тези наблюдения съдя, че тя проявява усърдие в работата си като преподавател и като учен в областта на административното право и административния процес и други съпътстващи учебни дисциплини.

С интерес приех предложението да участвам в журито за доцент, в което единствен кандидат е д-р Маргарита Чешмеджиева. След запознаване с нейното научно творчество, нейния хабилитационен труд и

нейната творческа биография, а също и със самата нея този интерес прерасна в положително отношение и оценката ми също е положителна за заемане от нейна страна на академичната длъжност „доцент“.

Със заповед № 386 от 12.02.2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ е определен съставът на научното жури. Възложено ми е да представя рецензия, което е допълнителна отговорност към конкурса и към д-р Чешмеджиева.

Настоящата рецензия се основава на професионалната характеристика, представен хабилитационен труд и различни произведения на г-жа Чешмеджиева.

Маргарита Чешмеджиева е родена през 1976 г. в гр. Гоце Делчев. Завършва висше образование по специалностите „Право“ и „Публична администрация“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. След проведен конкурс през 2000 г. тя е назначена като асистент в Правно-историческия факултет.

През 2004 г. е зачислена в докторантура на самостоятелна подготовка в Правно-историческия факултет по научната специалност „Административно право и административен процес“.

През 2007 г. след успешна защита на докторска дисертация на тема „Правно положение на омбудсмана“ придобива образователна и научна степен „доктор“ по Административно право и административен процес.

Д-р Чешмеджиева е взимала участие в научноизследователски проекти, член е на международни научни организации и на научни редколегии у нас и в чужбина.

Гл. ас. д-р Маргарита Чешмеджиева е преподавател в ЮЗУ, в Правно-историческия факултет. Тя води лекции и семинарни занятия по

различни публичноправни дисциплини, най-вече ориентирани към областта на административното право и административния процес и публичната администрация.

Основен за професионалното и научно развитие е монографичният труд, представен от д-р Чешмеджиева. Той е посветен на предложенията, сигналите и жалбите.¹ Трудът е разработен в три глави, в обем от 208 стр., заедно с библиография.

Трудът е подреден систематично правилно. Това помага за систематизирано излагане на материята, правилни и обосновани изводи и предложения за усъвършенстване на действащото законодателство. Изследването е написано на грамотен, понятени четлив български език. Така с него могат да се запознаят не само тесните специалисти в областта на административното право, но и широк кръг от лица, които се интересуват от темата.

Считам, че той има важна практическа насоченост и може да допринесе за работата по предложенията, сигналите и жалбите. Представените методи в началото на работата очертават пътя, по който д-р Чешмеджиева е избрала да работи, за да постигне желаните резултати от представеното научни изследване.

В първата глава е отделено внимание на същността на правото на гражданите да подават жалби, предложения и сигнали, историческото развитие на този институт и сравнителноправен анализ. Направена е класификация на предложенията и сигналите по различни критерии, обуславящи специфичния ред и процедури за тяхното разглеждане, което е и съществен научен принос.

¹ Чешмеджиева, М., Правен режим на предложенията, сигналите и жалбите, С., Пропелер, 2013г.

Главата е подредена систематично правилно, което е основа за развитието на един логично подреден труд. В началото са дадени разсъждения относно същността и определението на правото на гражданите на предложения и сигнали. Представените виждания са интересни и са в такава област на теорията на административното право, в която се работи относително малко. С това работата е приносна и ценна и за теорията и за практиката.

Считам, че тук могат да се отправят и някои критики – това право е представено като „право да се обърнат към компетентните органи с цел да защитят личните си права и законни интереси...“.² След това конституционното право се определя като механизъм за осъществяване на взаимоотношения между държавата и гражданите и след това – като субективно право, изразяващо отношение между властнически органи и граждани.³ Среща се и представяне като институт, като средство за защита, като средство за социален контрол.

Надявам се, че при бъдеща редакция или преиздаване на книгата трябва да се внесе някакъв ред. За мен това означава яснота при употребата на тези понятия, тяхната връзка с правото на жалба и предложение. Като че ли трябва да се изхожда от установените в Конституцията права – правото на свободно изразяване, правото на мнение, забраната за цензура, правото на личен живот и други основни права на гражданите, които са уредени там. Считам, че такъв подход би допринесъл за подобряване на настоящия труд. Освен това на тази част от работата трябва да се отдели по-голямо внимание, защото тук е същността на установен от Конституцията и законите правен институт.

² Пак там, с.16

³ Пак там, с.16-17

Мисля, че вместо изброяване и бегло разглеждане на жалбите и сигналите от толкова много държави е по-добре да се отдели внимание на няколко държави, предимно от Европа, защото те са близо до нас като правна уредба, като демократичен пример и като цел, към която се стремим. Позоваването на държави, които са далеч географски не е лошо, но разводнява изследването и намалява неговата теоретична стойност.

Във втора глава отново се описва правото на жалба по съдебен и административен ред. Това е добре, защото тук има конкретизация на правото на жалба. Подходът е правилен, но и тук трябва да отправим бележката, че е необходимо внимателно използване на термините, които тук също са много без обяснение – правно средство, гаранция за съблюдаване, средство за социален контрол. Добре би било да се изяснят тези понятия при тяхното използване или да се очертаят като характеристики от различни гледни точки при критерии, които са изведени от авторката.

Добре би било схемата, която е представена на стр. 71 да бъде не просто показана, но и да бъде логично обяснена от гледна точка на правната теория. Това би било много ценно за научната общност. Може ли едно и също нещо – правото на жалба да служи за толкова много неща. Не е ли по-вярно, че има различни жалби с различно правно съдържание и вероятно различни последствия. Това е въпрос, който може да се постави в едно ново издание на труда или в друга работа, посветена на тази тема.

Положително впечатление прави описанието и съотношението между съдебното и административното производство. Похвална е идеята на авторката да разкрие особеностите на тези производства в административния процес. При усъвършенстване на монографията трябва да се отдели внимание на връзката между тези производства и жалбите. Доста място е отделено на описанието на процесуалните действия и по-

малко на философията на жалбата като упражнено право, като ефекти – сезиращ и спиращ, като начин да се прояви възможността за влияние върху актовете на държавата.

Считам, че това е задължително като се има предвид заглавието на книгата и желанието на авторката да представи своето виждане за особеното място на жалбата. Трябва, според мен да се отдели повече място на жалбата и протеста, на техните прилики и разлики, на общия термин оспорване.

Независимо от направените бележки считам, че тази глава е важна за работата и тя трябва да бъде оценена положително.

Глава трета е в основата на представения хабилитационен труд. Тя е посветена на правните и организационни основи на работата с предложенията и сигналите. Тук авторката логично и последователно описва същността на работата с предложенията и сигналите.

Считам, че тук правилно са поставени необходимите въпроси и д-р Чешмеджиева прави един същностен и аналитичен преглед на съществуващата теория. Ясно се откроява нейното мнение по съществените въпроси за ролята на сигналите и предложенията като начин за изразяване на виждането на гражданите и техните организации по въпроси на държавното управление.

Отново препоръката ми е да се развие теоретично въпросът за конституционните измерения на предложенията и сигналите. Това би повишило стойността на представената монография.

Оценявам положително анализът за това как различните администрации осъществяват своите задължения по закона във връзка с предложенията и сигналите. Моето предложение е след това описание да

има и анализ, въз основа на който да се направят предложения за усъвършенстване на законодателството на две нива – на ниво закон, т.е. АПК и на ниво администрация. Добре е да се подобри систематиката на труда в тази му част. Някак си не е прието в гл.3, в т.1 да има само едно подразделение. При бъдещо развитие на труда това трябва да се преодолее.

В заключение давам своята положителна оценка на представения хабилитационен труд. Считам, че той отговаря на изискванията и може да стане основа за положително становище на журито и за присъждане на академичната длъжност „доцент“.

Гл. ас. д-р Маргарита Чешмеджиева участва в конкурса за „доцент“ за нуждите на ЮЗУ „Неофит Рилски“ не само с представения вече хабилитационен труд. Тя представя, освен това единадесет статии и седем доклада от конференции, в това число и такива с международно участие. Те показват задълбочеността на авторката при разработване на отделни проблеми на публичната администрация и публичното право.

Изразявам надежда, че бъдещият доцент по Административно право и административен процес ще излезе на национално ниво – в национално утвърдените списания и научни форуми. Такава е и моята препоръка. Добре е да виждаме статии на авторката в основните юридически списания.

Това, което ми прави особено добро впечатление са представените учебни помагала със схеми и определения. Те са доказателство за желанието на д-р Маргарита Чешмеджиева да подпомогне студентите в усвояване на учебния материал, той да стане достъпен и разбираем за тях. Това е важно, защото показва активната позиция на д-р Чешмеджиева по отношение на учебния процес.

Всичко това ми дава основание да изразя положително отношение към кандидатурата на гл. ас. д-р Маргарита Чешмеджиева за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Административно право и административен процес) в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Считам, че тя има необходимите научноизследователски и академични качества, за да се развие професионално в положителна насока. Длъжността „доцент“ ще е справедлива оценка на нейното професионално развитие.

Аз ще гласувам положително и призовавам другите членове на журито да направят същото.

22.03.2018г.,

гр. София

проф. д-р Дюл Цветан Сивков,